A NAGY-SZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1896 AUGUSZTUS 19. NAPJÁN

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA

BALOG AMBRUS

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1896 — 929.

A NAGY-SZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1896 AUGUSZTUS 19. NAPJÁN

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA

BALOG AMBRUS

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1896 — 929.

A NAGY-SZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

AUGUSZTUS 19. NAPJÁN

NAGY-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Széll Kálmán esperes és *Tisza Kálmán* egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

I. Tanácsbirák:

Lelkészi részről:

Balog Ambrus,
Márk Ferencz,
Nagy Imre,
Böszörményi Lajos,
Hajdu Elek.

Világi részről:

Dr. Balogh Elek,
Benedek László,
Tisza István.

II. Jegyzők:

Balog Ambrus, Nagy Imre lelkészi, — Hadházy Kálmán világi részről.

III. Lelkészek:

Pató Károly k.-apáti, Bagdi János anti, Bán József nagyzerindi, Kolumbán Áron köte-gyáni, Nagy Endre sarkad-kereszturi, Bethlendi Sándor tamásdai, Kozma Zsigmond mező-sasi, Fogarassy Bálint radnalippai, Nyeste István magyar-homorogi, Budai János berek-böszörményi, Csécsi Imre aradi, Boros Gábor árpádi, Dávid Gyula nagy-harsányi, Nagy Elek sonkolyosi, Szabó József boros-sebesi lelkésztársak és Vadas Gyula cserméi segéd-lelkész tanitó.

IV. Tanitótestület képviselője:

Varga Károly ágyai tanitó.

V. Egyházak világi képviselői:

Keztyűs Lajos Sarkadról, Széll Károly Komádiból, Szabó József Ugráról, T. Tarsoly Ferencz M.-Homorogról.

—

Esperes — buzgó ima után — meleg szavakkal üdvözölvén egyházmegyénk érdemekben gazdag gondnokát, Tisza Kálmán ő nagyméltóságát; szivélyesen üdvözölvén a tanácsbirákat, jegyzői kart, lelkészeket, a tanitó testület és az egyházak megjelent világi képviselőit, általában közgyűlésünk minden alkotó tagjait: jelen közgyűlést megnyitottnak nyilvánitja.

Széll Kálmán esperes bejelenti, hogy egyházkerületünk főgondnoka *Vállyi János* meghalt, s inditványozza, hogy az ő elhunyta felett fejezze ki egyházmegyénk részvétét, egyszersmind egyházunk érdekében kifejtett buzgó és hiv munkásságának emlékét örökitse meg jegyzőkönyvében.

Vállyi János

szül. 1826 nov. 24. — megh. 1896 aug. 3.

a mi tiszántuli ev. ref. egyházkerületünk főgondnokának

emlékezete legyen áldott.

1883 szeptember 4 óta, mikor főgondnoki hivatalát elfoglalta, igaz lelkesedéssel, önzetlen odaadással, lankadást nem ismerő buzgósággal munkálta — 13 éven át — egyházkerületünk javát, előmozditotta iskoláink fejlődését.

Ugy a közügyek terén, mint magán érülközései alkalmával is, minden jóknak becsülését, szeretetét megnyerte, a sziv meleg érzése által áthatott, nyilt, őszinte, egyeneslelkü nyilatkozataival és keresetlen, nemes, lekötelező egyszerüségével.

Hű volt mind haláláig: nyerje el az élet koronáját.

Zárjuk szivünkbe jó emlékezetét!

44. Jegyző felolvassa neveit az egyházak megjelent képviselőinek, kik szabályszerüen kiállitott megbizó leveleiket hozzá beadták.

Az egyházak világi képviselői a fent kitett sorrendben igazoltatnak.

45. Jegyző jelenti, hogy megbizó levél gyanánt beadatott a nagy-szalontai ev. ref. egyházmegyei tanitók segély-egylete 1894. évi május 15-én Nagy-Szalontán tartott közgyülésének jegyzőkönyvéből a 8-ik számu határozat kivonat alakjában, melyszerint „az egyházmegyei közgyülésen segély-egyletünk állandó képviseletével, minden alkalommal az elnök, ennek akadályoztatása esetén főjegyző bizatik meg, hogy a netán ott előforduló ügyekben felvilágositást adjanak.“

Ezen kivonatot Varga Károly tanitó segély-egyleti elnök aláirta, *de a jegyző aláirása és az elnöki pecsét hiányzik.*

Egyházmegyénk közgyülése, az alaki hiánytól eltekint és Varga Károly tanitó segély-egyleti elnök, ha később megjelenik, mint a tanitó testület képviselője, közügyeink tárgyalásában részt vehet, esetleg jogérvényesen szavazhat.

Azonban jövőre a tanitó egyesület képviselői csak ugy nyernek közgyülésünkön igazolást, ha a jegyző és elnök aláirásával s elnöki pecséttel ellátott, alaki tekintetben kifogástalan megbizó leveleiket a főjegyzőhöz, annyiszor a mennyiszer, személyesen adják be.

Egyszersmind jegyzőkönyvi kivonatban hivja fel közgyülésünk egyházmegyénk tanitó testületét, hogy törvényadta jogát ne csak félig, hanem egészen gyakorolni sziveskedjék, mert az egyházi törvény 36. § e) pontja értelmében egyházmegyénk közgyülésének alkotó tagjaiul — tehát nem csupán felvilágositás adásra — a tanitó testület mindannyiszor jogositva van két képviselőt küldeni.

46. Elnöklő esperes jelenti, hogy Sántha István tanácsbiró, Ónodi Sándor m.-gyáni lelkész másnemű halaszthatatlan elfoglaltatásaik miatt, Sipos Imre tanácsbiró, Tóth István gyantai, Szathmári István remetei, Szondy Imre kisperegi lelkészek betegeskedésök okán, a mint ezt irásban tudatták, jelen közgyülésen meg nem jelenhetnek.

Sajnos tudomásul szolgál.

47. A tárgysorozat felolvastatván,

azon megjegyzéssel, hogy Balog Ambrus főjegyző lemondása 4/a. szám alatt uj tárgyul felvétessék, helybenhagyást nyer és a tanácskozás sorrendjének alapját képezi.

48. Olvastatott a szavazatbontó bizottság következő jegyzőkönyve:

„Jegyzőkönyv.

Felvétetett Nagy-Szalontán 1896 julius 26-án, az egyházmegye szavazatbontó bizottsága által az egyházmegyei világi aljegyzőségre beadott szavazatok felbontása alkalmával.

Jelenvoltak: Széll Kálmán esperes, Böszörményi Lajos egyházm. tanácsbiró, Hadházy Kálmán egyházm. világi főjegyző.

1. Elnöklő esperes üdvözölvén a szavazatbontó bizottság tagjait, előterjeszti, hogy a 6—1896. sz. egyházmegyei végzés folytán felhivta a presbyteriumokat, hogy az üresedésbe jött világi aljegyzőségre szavazataikat folyó évi julius 15-éig, az esperesi hivatalhoz küldjék be; — ezen felhivás folytán 33 egyházból — Szalontát 6, Sarkadot 4, Komádit 3, Aradot 2, Böszörményt 2 szavazat illetvén — 45 szavazat érkezett be hozzá. Szavazatot nem küldtek be: az ágyai, bajji, bélzerindi, b.-zsadányi, boros-sebesi, erdőhegyi, f.-gyarmati, k.-apátii, m.-homorogi, szentleányfalvai és tenkei presbyteriumok.

A beérkezett szavazatok fölbontása alkalmával kiderült, hogy azok mindenike érvényes szavazat, melyek közül:

1. ifj. Tisza Kálmán	32	szavazatot,
2. Szikszay Lajos	9	„
3. ifj. Balogh László	4	„ nyert.
Összesen	45	szavazat.

Miért ifj. Tisza Kálmán, mint általános többséget nyert: egyházmegyei világi aljegyzőül jelentetett ki.“

Ifj. Tisza Kálmán az esperesi hivatalhoz intézett levelében tudatja, hogy az aljegyzőséget hálás köszönettel és örömmel fogadja el, de, mert a honvédséghez öt heti fegyvergyakorlatra épen most kell bevonulnia, jelen gyülés alkalmával a jegyzői esküt nem teheti le.

Ifj. Tisza Kálmán világi aljegyzővé történt megválasztását s nyilatkozatát arról, hogy azt elfogadja: *örvendetes tudomásul veszi közgyülésünk* és reméli, hogy a jövő tavaszi közgyülésen nem lesz elháritlatatlan akadálya annak, hogy a jegyzői esküt letévén, a hozzáfüzött várakozásoknak megfelelő működését egyházi közügyeink terén, — családjának hagyományos kitartásával és lankadatlan buzgóságával, — megkezdhesse.

49. Olvastatott Balog Ambrus egyházmegyei főjegyző, tanácsbirónak a főjegyzőségről való lemondását tárgyazó levele:

„Nagytiszteletü Esperes Ur!

Van szerencsém tisztelettel bejelenteni, hogy az egyházmegyei jegyzőségről lemondok.

Lemondásom visszavonhatatlan s mellőzését kérem minden marasztgatásnak, — sőt az esnék jól, ha a konvenczionális jegyzőkönyvi köszönet is elmaradhatna. Ha valami keveset tettem egyházmegyénk közügyei érdekében: azt tennem feltétlenül kötelességem volt. A kötelességteljesités pedig – némi méltánylást igen — de köszönetet nem érdemel

Lemondásom oka az: hogy érzem, hogy az idő én felettem is eljárt. — Érzem, hogy „*az ősz hullatja leveleit*“ . . .

A gyűlések alkalmával összetorlódó irni valókat testi és lelki erőim hanyatlása miatt most már a kellő időben nem vagyok képes elvégezni, vagy ha azt elvégzem: az egészségem rovására esik, s másnemű lelkészi teendőim szenvednek rövidséget miatta.

Ugy gondolom, hogy egyházmegyénk közügyeinek szolgálatában mint jegyző, ha nem mindig felelhettem is meg a jogos várakozásnak, de 1881. év óta, legalább a lefolyt évek számát tekintve: elég időt töltöttem el. Nem tagadom: vágyakozom immár a csendesebb élet . . . a nyugalom után.

Kölcseynek amaz ismert mondását talán a szerénytelenség vádja nélkül alkalmazhatom az egyházmegyei jegyzői állásra, midőn attól 16 év letelte után megválok: „*ha teher: hordozza más is; ha tisztesség: részesüljön benne más is.*“

Kérem lemondásomat a Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés elé terjeszteni s oly intézkedést tenni, hogy a jövő 1897. év tavaszi közgyűlésén hivatali utódom működését megkezdhesse.

Ugy a Nagytiszteletű *egyházmegyei közgyűlés minden tagjának erőtlenségem iránt tanusitott jó indulatát*, mint különösen Nagytiszteletű *Esperes urnak sokszor tapasztalt támogató segitségét és szives jóságát hálásan megköszönve*: vagyok“

Sarkad, 1896 julius hó 31-ik napján.

Balog Ambrus s. k.

Egyházmegyénk közgyűlése mély sajnálattal fogadja el Balog Ambrus tanácsbirónak a főjegyzőségről lemondását, kit a lemondás visszavételére előzőleg az esperes és egyházmegyei gondnok s ezuttal az egyházmegyei közgyűlés is egyhangulag rábirni igyekezett.

Ama hosszu idő, mely alatt egyházmegyénk közgyűlése az ő pontos referádáit hallgatni s javaslatait kifogás nélkül elfogadni szerencsés volt, meggyőzte egyházmegyénk közgyűlését arról, hogy a jegyzői karból távoztával helyének betöltése nem lesz könnyű feladat, s vigasztalásul csupán az szolgál, hogy a távozó főjegyző, mint egyházmegyénk egyik tanácsbirája, továbbra is érvényesitheti — s hisszük érvényesitendi — az egyházmegye ügyei vitelében szerzett tapasztalatait.

Egyben *a hosszas kitartó munkásságért meleg elis-*

merését s köszönetét fejezi ki és ezt jelen jegyzőkönyvében felvétetni rendeli.

Kapcsolatban ezzel felkéri és megbizza közgyülésünk az esperesi hivatalt, hogy a megüresedett főjegyzőség betöltésére szükséges intézkedéseket aképpen tegye meg, hogy a megválasztandó főjegyző a tavaszi közgyülésen helyét elfoglalhassa.

E végett a szavazatbontó küldöttséggel együtt netáni ujabb szavazás elrendelésére is felhatalmaztatik.

50. Olvastatott esperesnek a következő jelentése a törvényszerü egyházlátogatásról:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

A folyó évi törvényszerü egyházlátogatásról szóló jelentésemet a következőkben van szerencsém beterjeszteni:

Nagy-Szalontán, Aradon, Boros Sebesen, Pankotán és Szemlakon személyesen, Szent Leányfalván Csécsi Imre aradi lelkészszel, M.-Gyorokon Kócsa Károly Pankotai lelkészszel, Radna-Lippán Csák József m.-gyoroki lelkészszel, Kis-Peregen és Német-Peregen Szondy Géza szent-leányfalvai lelkészszel együttesen teljesitettük a törvényszerü egyházlátogatást.

A tenkei, fenesi, tárkányi, nyégerfalvai, remetei, belényesi, b.-ujlaki, sonkolyosi, jánosfalvai, gyantai, f.-tóti, árpádi, erdő-gyaraki egyházakban Bészörményi Lajos és Hajdu Elek egyházmegyei tanácsbiró urak;

az okányi, zsadányi, komádii, m.-homorogi, m.-sassi, b.-böszörményi, k.-apátii, szakáli, n.-harsányi, ugrai, geszti, mező-gyámi egyházakban Márk Ferencz tanácsbiró kiséretében Balog Ambrus egyházmegyei tanácsbiró ur, Sarkad-Kereszturon Balog Ambrus, a köte-gyámi, bajji, tamásdai, bél-zerindi egyházakban Márk Ferencz tanácsbiró ur egyedül, a vadászi, csermői és ágyai, egyházakban Hajdu Elek tanácsbiró kiséretében, a szintyei, erdőhegyi, n.-zerindi, f.-gyarmati anti és sarkadi egyházakban Nagy Sándor ágyai lelkész kiséretében végezték ezt fölkérésem folytán.

A tisztelettel idezárt egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján a következő fontosabb és részben hatósági intézkedést igénylő ügyeket van szerencsém kiemelni:

1. Kitünő tanitók: Kapéri Károly n.-szalontai fiu-, Török Gyula, Sütő Antal, Szabó Gyula, Bakk János n.-szalontai leánytanitók, Debreczeni József árpádi leány-, Szőke János, Kiss Gábor, Lévai Gábor okányi leánytanitók, Papp Imre komádii fiu-, Szentandrási Kálmán komádii leánytanitók, Stiglicz Sándor m.-sassi fiu-, Juhász József k.-apátii vegyes iskola, Balogh József geszti fiu-, Báthori István gyantépusztai tanitók, Kiss György szakáli lelkész-tanitó, Kiss István köte-gyámi

leány-, Váczi Sándor vadászi leány-, Szabó József n.-zerindi fi-, Lehóczki József n.-zerindi leánytanitók, Horváth József anti vegyes iskola, Mikó Márton sarkadi fi- és Posztós István sarkadi fitanitók.

A vallástanitást *kitünő* eredménynyel végezte Fogarassy Bálint radna-lippai lelkész. Aradon a felsőbb tanintézetekben Csécsi Imre *jeles* eredménynyel, az elemi iskolákban Kovács Pál *kielégitő* eredménynyel, Belényesen a gör. kath. gymnasiumban és az állami leányiskolában Sipos Imre lelkész *jeles* eredménynyel, Sonkolyoson Nagy Elek lelkész, Remetén Szathmári István lelkész *jeles* eredménynyel tanitják a vallást az állami iskolában

2. Előhaladást tüntet fel a Füzessy Endre vezetése alatt levő szentleányfalvai, a Nagy Miklós vezetése alatt levő pankotai, a Rácz Károly vezetése alatt levő kis-peregi fiu-, a Kiss György komádi leánytanitó és a Greifenstein Henrik vezetése alatt levő szemlaki vegyes iskola

3. *Visszaesés van a boros-sebesi vegyes iskolánál*, hol a folyó tanévre, ideiglenes minőségben Szendrey Lajos volt alkalmazva; utasittatott a presbyterium, hogy mielőbb rendes tanitóról gondoskodjék és az észlelt hiány kipótlására nézve minden lehetőt tegyen meg

4. *A Gaál Endre vezetése alatt levő gyantai leányiskola* gyenge, főleg azért, hogy hivatali elődje nagyon elhanyagolt állapotban hagyta ezen iskolát. Egyfelől nevezett tanitó ezen mulasztás fokozatos kijavitására, másfelől a presbyterium az éber ellenőrzésre felhivatott.

5. *Kiss Sándor komádii fitanitó iskolájának* megvizsgálására a 20—1896. sz. e. megyei végzés értelmében különösebb gondot forditott a törvényszerü egyházlátogatóság. A tanitás eredménye elegendő. Kiss Sándor tanitó utasittatott, hogy ha egészségi állapota miatt jövőben is segédtanitót lenne kénytelen alkalmazni, azt az egyházi törvény értelmében az egyházmegyei hatóság engedélyével tegye. Másfelől a presbyterium utasittatott, hogy a mulasztó gyermekek szüleivel szemben a törvényszerü eljárást pontosan foganatositsa.

6. *Sarkad-Kereszturon Bilka József* vegyesiskolatanitó és *B.-Böszörményben Komjáthi Antal* kisebb fitanitó tanitásának eredménye *nem elegendő*; miért is ugy nevezett tanitók, mint az illető presbyteriumok utasitandók, hogy e hiányt a jövő tanévben pótolják ki, mert ha ez meg nem történik, nevezett tanitók ellenében a fegyelmi eljárás hivatalból meginditandó lesz

7. Szent Leányfalván valószinüleg a hibás épités miatt a templom összevissza repedezett s majdnem teljesen használhatatlan; miért is utasitottam a presbyteriumot, hogy rendszeres szakértői vélemény kikérése mellett, haladéktalanul tegye meg a megfelelő intézkedést s gondoskodást esetleg, a régi templom elbontása és ujraépitése iránt s arról tegyen hozzám jelentést, a mi meg is történt.

8. Fenesen, az uj iskola épületnél, a fundamentom 1 méterrel keskenyebbre vétetett a tervnél. Az egyházlátogatóság utasitotta a presbyteriumot, hogy ezen hibát olyanformán tegye jóvá, hogy az épület

mellé külön tornáczot állitson, s hogy a tornácznak szánt rész a tanterem bővitésére fordittassék". Az esperesi hivatalhoz beérkezett jelentés szerint az egyházlátogatóság ezen meghagyása foganatosittatott.

9. Mivel még most is vannak iskolák, hol a felvételi naplók és iskolai anyakönyvek hiányzanak, valamint az egyházkerület által kiszabott tanterv még most sincsen mindenütt pontosan megtartva s a kötelezővé tett tankönyvek nincsenek mindenütt használatban: egyfelől a presbyteriumok a szükséges taneszközök, vezérkönyvek, felvételi naplók és iskolai anyakönyvek haladéktalan beszerzésére, másfelől a tanitók azoknak tantervszerü felhasználására utasitandók.

Mivel az egyházi törvény 241. §-ában megrendelt „Vagyonkönyv" minden egyházban még nincsen elkészitve, annak az 55—1895. sz. e. megyei végzés értelmében leendő elkészitésére s a folyó év végéig az esperesi hivatalhoz leendő beküldésére, az egyházak a lelkészi hivatalok utján felhivandók.

10. Végül az egyházmegyei tanügyi bizottság nevében van szerencsém jelenteni, hogy a hozzá beérkezett adatok szerint, a folyó 1895/6. tanévben, egyházmegyénkben 97 tanitó volt alkalmazva, kik közül fitanitó 35, leánytanitó 33, vegyesiskolatanitó 29; közülök képesitve van oklevéllel 69, igazolványnyal 20, kibocsátással 4, lekésztanitói képesitése van 1-nek, nincs képesitvénye 3-nak; ezek közül állandó 81, ideiglenes 14, segéd 2; a tanitók f. évi összes javadalma 45,964 frt; az egyházkerület által meghatározott A) tanterv szerint tanitott 22, B) szerint 10, C) szerint 65. — 6—12 éves 9119 tanköteles közül iskolába járt 8507, az iskolát idő előtt elhagyta 102, iskolába sohasem járt 510. — 13—15 éves korig tanköteles 3497 közül iskolába járt 2197, nem járt 1300. — Az iskolai épületek száma 85, ebben van 98 tanterem, melyből törvényszerü 49, kielégitő 31, türhető 14, rosz állapotban levő 4. — A folyó iskolai évben az iskoláztatásra fordított kiadások főösszege 53,457 frt."

Egyházmegyénk közgyűlése e jelentést általában tudomásul veszi. *Inditványait határozati erőre emeli. Intézkedéseit jóváhagyja.*

a) A boros-sebesi presbyteriumnak kötelességévé teszi közgyűlésünk, hogy vegyesiskolájába igyekezzék rendes tanitót alkalmazni, hogy a tanitás eredménye a jogos kivánalmaknak megfelelő legyen.

b) Gyantán utasitja közgyűlésünk, egyfelől Gál Endre tanitót iskolája hiányainak fokozatos kijavitására; másfelől a presbyteriumos az iskolai tanitás éber ellenőrizésére

c) Kiss Sándor komádii tanitót ismételten utasitja közgyűlésünk, hogy ha betegeskedése miatt jövőben is segédtanitót lenne kénytelen alkalmazni, azt az egyházi törvény értelmében az egyházmegyei hatóság en-

gedelmével tegye. De a presbyterium se hanyagolja el a mulasztó gyermekek szüleivel szemben a törvényszerü eljárás pontos foganatositását.

d) Sarkad-Kereszturon Balla József vegyesiskolatanitót, B.-Böszörményben Komjáthi Antal kisebb fitanitót szigoruan utasitja közgyülésünk, hogy tanitói kötelességeiket hüségesen, pontosan és odaadó lelkiismeretességgel igyekezzenek teljesiteni, mert ha tanitásuk eredménye a jövő évben is nem elegendő lesz: az ellenök hivatalból meginditandó fegyelmi eljárás szomoru következményeit önmaguk vonják magukra. De másrészről mindkét egyház presbyteriumának szigoru kötelességévé teszi közgyülésünk a mulasztó gyermnkek szülei iránt a törvényszerü eljárás pontos foganatositását.

e) Mindazon egyházak presbyteriumait, hol az e t. 241. §-ban elrendelt „Vagyonkönyv" elkészitése és hitelesitése még meg nem történt, felhivja közgyülésünk, hogy az 55—1895. sz e. m. végzes értelmében, annak elkészitéséről gondoskodjanak s az igy elkészült „Vagyonkönyvet" hitelesités végett a f. év végéig az esperesi hivatalhoz juttassák el.

51. Olvastatott az elnökileg elintézett ügyekről a következő esperesi jelentés:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

Az egyházmegye utóbbi közgyülése óta elnökileg elintézett közérdekü ügyekről, a következőkben van szerencsém beterjeszteni jelentésemet:

1. 1896 április 27-én, 228. sz. a. Jurányi Miklós imrefalvai ág. hitv. ev. tanitót, eredetiben bemutatott szolgálati bizonyitványai s a németperegi ev. ref. presbyterium választása alapján, ideiglenesen megerősitettem a német-peregi ev. ref. előkönyörgő tanitóságban, — azon kikötéssel, hogy a magyarországi ev. ref. egyház törvényeinek, — a tiszántúli egyházkerület s általában felettes egyházi hatósága rendeleteinek magát aláveti s úgy az istenitiszteletet, mint a vallástanitást ev. ref. egyházunk hitelvei és rendelkezései értelmében teljesiti.

2. Május 31-én, 266 sz. a. a gyantai presbytérium és egyházközségi közgyülés indokolt felterjesztése alapján, — hivatkozással a 66—1895. sz. egyházmegyei végzésre, — jóváhagytam azon épitési szerződést, mely szerint a gyantai ev. ref. egyház, temploma gyökeres kijavitását Quai János belényesi épitésznek adta át 8000 forint kialkudott ár mellett.

3. Junius 11-én, 271. sz. a. a nagyzeréndi presbyterium indokolt felterjesztése alapján jóváhagytam azon bemutatott tervrajzot, költség-

vetést és szerződést, mely szerint a nagy-zerindi ev. ref. egyház, templomának kijavitását, tornyának czinezett vasbádoggal befedését s a templom körülcsatornázását, villámháritóval ellátását 1300 forintért Veress Károly épitésznek átadta. Ezen kialkudott átalányösszeg az egyháztagok minden terheltetése nélkül, a templom javitására régebben gyűjtött pénzből fedeztetik s a munka szakértői átvétele után fizettetik ki. A szakértői átvétel augusztus 1-én megtörtént s annak alapján vállalkozónak az épitési dij ki is fizettetett.

4. Junius 29-én, 316. sz. a. a bél-zerindi presbyterium indokolt fölterjesztése alapján, jóváhagytam a bemutatott költségvetést s illetőleg szerződést, mely szerint a lelkészi lakáson a folyó 1896 évi költségvetés keretében, 145 forint 50 krajczár költséggel 4 uj ablakot, 5 uj ajtót készitenek s egy szobát kipadimentomoznak.

5. Julius 16-án, 337. sz. a. az árpádi presbyterium és egyházközségi közgyűlés indokolt kérvénye alapján, az egyházmegyei gyűlés utólagos jóváhagyása reményében engedélyeztem, hogy a bemutatott 1479 forintos költségjegyzék mellett, 3 darab uj harangot s annak felszerelvényeit, az árpádi ev. ref. egyház megrendelje; — ennek fedezetére az egyháztagokra 5 osztályu, 3 esztendőn át fizetendő kirovást tegyen 1476 forint összegig; — továbbá, hogy a kivetésből és az önkéntes adakozásból befolyó összeg azon része, mely a harangok árából fenmarad, a templom belsejének rendbehozására, a közterek ujonnan való kitéglázására s esetleg uj úrasztala csináltatására fordittassék. — A harangkészitésre vonatkozó szerződést augusztus 1-én, 360. szám alatt jóváhagytam.

6. Augusztus 8 án. 372. sz. a. a boros-sebesi presbyterium és egyházközségi közgyűlés indokolt felterjesztése alapján engedélyeztem, hogy a boros-sebesi egyház, temploma és vízimalma tetőzetének gyökeres kijavitására 400 forint ideiglenes kölcsönt sürgősen vegyen fel, úgy azonban, hogy azt az 1897-ik évben, a nála gyakorlatban levő egyházi adókulcs arányában, az egyháztagokra kivesse és le is törlessze.

7. Részvéttel jelentem be, hogy szakáli lelkész: Kiss György folyó hó 3-án, rövid, de kinos szenvedés után elhunyt, életének 38-ik, lelkésztanitói buzgó és sikeres működésének 9-ik évében. Az ekép megürült szakáli lelkészség betöltéséig, Dávid Gyula n.-harsányi lelkészt biztam meg „felügyelői lelkész“ minőségben, a szakáli egyházban a lelkészi szolgálat végzésével s az egyházi ügyek vezetésével augusztus 9 én 376. sz. a.

8. Augusztus 10-én 388. sz. a a gyantai ev. ref. egyház küldötteinek, a presbyterium és egyházközségi közgyülés vonatkozó határozata s indokolt kérvénye alapján megengedtem, hogy — mivel a templomjavitás már befejezve van, s a szerződés értelmében az épitőmesternek fizetni kötelesek, az épitési adó pedig egészen nem folyt be — ideigle-

nesen 1200 forint kölcsönt vegyenek föl oly módon, hogy azt egy év folyama alatt letörleszteni kötelesek lesznek."

Általában jóváhagyó tudomásul szolgált.

a) Azon szerződést, melyet a gyantai presbyterium templomuk gyökeres kijavitása tárgyában 3 ezer forint kialkudott ár mellett *Quai* János belényesi épitészszel kötött, egyházmegyénk közgyűlése is jóváhagyja.

b) Az árpádi presbyteriumnak megengedi közgyűlésünk, hogy azon költség fedezetéül, a mennyibe 3 uj harangnak beállitása s a templom belsejének rendbehozása kerül, 3 éven át az egyháztagokra 1476 forint összeg erejéig kirovást alkalmazzon.

c) Jóváhagyja közgyűlésünk, hogy a boros-sebesi presbyterium a templom és a vizimalom tetőzetének kijavitására 400 forint kölcsönt vett fel, de ezen kölcsön visszafizetésére szolgáló összeget 1897-ik évi szükséglet rovatába felvenni tartozik.

c) A gyantai presbyterium által a templomjavitás költségeinek fedezetére felvett 1200 forint kölcsönt is jóváhagyja közgyűlésünk, de azon kikötéssel, hogy e terhet az egyház a jövő évben kiegyenliteni köteles lesz.

52. Olvastatott a skontro ügyekről az esperesnek következő jelentése :

„Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés !

A scconto-ügyekről a következőkben van szerencsém jelentésemet megtenni :

1. Főtiszteletű püspök úr 1896. április 10-én kelt 742. sz. leiratában tudatja a vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium azon intézkedését, hogy Budai Ödön ménes-gyoroki ev. ref. tanitó fizetésének 300 forintig leendő kiegészitésére, az 1895/6. tanévtől kezdve, 4 egymásután következő tanévre, tanévenként 48 forint államsegélyt engedélyezett.

2. Főtiszteletű pöspök úr 1896. április 10-én, 710. sz. leiratában tudatja a vallás- és közoktatásügyi m kir. miniszterium azon intézkedését, hogy a pankotai ev. ref elemi iskolánál Nagy Miklós tanitó fizetésének kiegészitésére az 1895/6 tanévtől kezdve, 4 egymás után következő tanévre, tanévenként 214 forint államsegélyt engedélyezett.

3. A boros-sebesi missiói-körhöz beosztott bokszegi leányegyház, magának a telepnek feloszlása miatt, megszünvén, a bokszegi tanitó részére, a mult esztendőről adományozott missiói segélyből fenmaradt pénzt, 88 forint 02 krajczárt s ennek időközi kamatját 3 forint 43 krajczárt, főösszegben 91 forint 45 krajczárt, valamint a Bokszegnek

adott királyi adományból befolyt 58 forintot s ennek időközi kamatát 18 krajczárt, vagyis együttesen 149 forint 63 krajczárt, a boros-sebesi lelkésztől bekivántam és ezen összeget a nagy-szalontai takarékpénztárba, a 4327. sz. betéti könyvön elhelyeztem Óhajtom, hogy ezen összegből 140 forint tőkésittessék, az ezen felül lévő 9 forint 63 krajczár már a folyó évben vallásos népszerű iratok beszerzésére és a missiói körökben leendő kiosztásra fordittassék, — valamint jövőre a tőkésitett összeg évi kamata is."

Tudomásul szolgál.

Elfogadja és határozati erőre emeli közgyűlésünk esperesnek azon inditványát, hogy a bokszegi missió megszűnése által rendelkesésünkre álló 149 forint 63 krajczárból, 140 forint tőkésittessék, — a fenmaradó 9 forint 63 krajczár már a folyó évben vallásos népszerű iratok beszerzésére fordittassék és ezen iratok a missiói körökben osztassanak ki. A tőkésitett összeg kamatja évenként ugyanezen czélra használtassék fel.

53. Tárgyalás alá vétetett azon véleményes javaslat, melyet a 15—1896. sz. egyházmegyei végzésben kiküldött bizottság terjesztett be, azon módozatokról, melyek mellett egyházmegyénk lelkészi gyámintézete jövőben is fentartható az ugyan ilyen czélú országos gyámintézet mellett is.

E javaslat — minthogy az kinyomatva minden egyes lelkésznek és az érdeklődőknek megküldetett, — felolvasottnak tekintetvén: a tárgyalás alapjául — az egyházmegyei értekezlet beterjesztett ajánló határozatának tekintetbe vételével — általánosan elfogadtatott.

A részletes tárgyalás is megtörtént az egyházmegyei értekezlet módositó javaslatainak figyelembe vételével.

Egyházmegyénk közgyűlése a beterjesztett javaslatot 5 rendbeli módositással elfogadja, határozati erőre emeli s e jegyzőkönyvben a megállapitott szövegben közzétenni — s 100 példányban külön lenyomatban elkészittetni s a tagok részére egy-egy példányban megküldeni elrendeli.

A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE LELKÉSZ-GYÁMINTÉZETÉNEK

ALAPSZABÁLYAI.

Módositva megerősittettek az 53—1896. számu egyházmegyei végzés által.

I. Általános határozatok.

A netalán felmerülhető mindennemű aggályok eloszlatása czéljából s a kedélyek teljes megnyugtatása szempontjából kimondja egyházmegyénk közgyűlése, hogy a jelenleg gyámdijra jogosult özvegyek és árvák mostani segélyükben rövidséget nem szenvedhetnek, s az évi egynegyed osztalék 54 frt-nál kevesebb jövőben semmi körülmények közt nem lehet.

Egyházmegyénk gyámintézete minden jelenlegi s ma is az egyházmegye területén szolgáló tagja helyett kifizeti az országos gyámintézetbe a belépési járulékot *(a lelkészi jövedelem 10%-át)* és az évi tagsági dijat *(a lelkészi jövedelem 2 1/2%-át)*. A jelenlegi tagok az országos gyámintézetbe semmit sem fizetnek; az egyházmegyeibe is csupán az eddig megállapitott évi dijat 21, 14 és 7 frt-ot mindaddig, mig az országos gyámintézet jelenlegi szervezetében fennáll, vagyis mig a belépési járulék 10%-nál, az évi tagsági dij 2 1/2%-nál több nem lesz. Azonban ezen idő alatt is, ha a lelkészi jövedelem változás alá esik akár leszáll, akár emelkedik, ugy mint eddig 5 évi cziklusonként, mely legközelebb 1897. január 1-én beáll: uj osztályozásnak lesz helye és pedig ugy, hogy az osztályozás alapjául mindig azon összeg szolgál, melyben a lelkészi jövedelem *az országos gyámintézethez való járulás tekintetéből hivatalosan megállapittatott*, s ezen alapon :

	600 frtig terjedő jövedelem után		7	frt
600 - 900	„	„	14	„
	900 frton felül levő	„	21	„

lesz kiróva egyházmegyénk gyámintézete javára esedékes tagsági dijul.

Egyházmegyénk gyámintézeti pénztára egyedül csak azok helyett lesz köteles az országosnál a belépési járulék és évi tagsági dij fizetését teljesiteni, a kik minden kamat és évi tagsági dij tartozásaikat, évenként október 15-ik napjáig gyámintézetünk pénztárába pontosan eljuttatják.

Három önkéntes tag, *kikért egyházmegyénk gyámintézete az országos lelkészi gyámintézet javára sem a belépési járulékot, sem az évi tagsági dijat nem fogja fizetni* — megkapja azon összeget, mely itt élvezett

lelkészi jövedelmük után, mint belépési járulék az országos gyámintézetbe fizetendő lenne; nevezetesen Tabajdi Lajos 126 frt 90 krt, Gerőcz Lajos 85 frt 60 krt és Pokoly József 103 frtot 3 egyenlő részben 3 év alatt.

Az ujonnan választandó lelkészek, ha erre önként ajánlkoznak, egyházmegyénk lelkészi gyámintézetébe jövőben is beléphetnek következő feltételek alatt:

Az első 5 évben lelkészi javadalmuk 6%-át, azontul állandóan 3%-át fizetik gyámintünk pénztárába, melyért viszonzásul ezen pénztár az uj tagok helyett az országos gyámintézetnél a reájuk eső belépési járulék és évi tagsági dij lerovását teljesiti. *Kulcs gyanánt az országos gyámintézeti választmány által megállapitott lelkészi javadalom összege szolgál.*

Ha valamelyik uj tag öt évnél hamarább halna el, a mennyiben az első 5 évről esedékes tagdij — a lelkészi javadalom évi 6%-a — elhalálozásuk miatt még be nem fizettetett volna e. m. gyámintézetünk pénztárába: az abból még hiányzó összeg özvegyeik — esetleg árváik — évi gyámdij osztalékából, 4 év alatt egyenlő részletekben tartatik vissza.

A gyámdíjra jogosult özvegyek és árvák évi egynegyed osztaléka a jelen évtől számitott 5 évi időtartamra, tehát 1896. január 1-től 1901. január 1-ig 55 frt azaz ötvenöt forintban állapittatik meg.

A kegyeleti átalány s minden ebből származható igény és követelés eltöröltetik, mert a mostani tagok kárpótlást nyernek ezért az által, hogy egyházmegyénk gyámintézete helyettük az országosba a belépési járulékot és az évi tagsági dijat befizeti, másrészről az özvegyekre is előnyösebb ez, mert a kegyeleti évben nem kapnának sem az egyházmegyei, sem az országos gyámintézetből segélyt, pedig ez a kegyeleti átalánynál a legtöbb esetben nagyobb összegre rug; igy pedig a csonka év után mindjárt segélyben részesülnek. Ez okok alapján a kegyeleti átalányra vonatkozó 64—1891 sz. végzést már most 1896. szept. 1-től fogva hatályon kivül helyezi egyházmegyénk közgyűlése.

II. Czél.

1. §. Czélja az intézetnek a lelkészeket özvegyeik és árváik elhagyatott sorsa felett való aggodalomtól, legalább részben, megszabaditani; továbbá a szolgálatra képtelen lelkészeket gyámolitani; majd anyagi helyzete gyarapodtával az elaggott lelkészek nyugdijazásáról is gondoskodni.

III. Tagok és jövedelem.

2. §. A gyámintézet részvényes tagjai mindazon lelkészek, kik egyházmegyénk valamelyik egyházában rendes lelkészi állomásra tör-

vényesen megválasztva és egyházhatóságilag megerősitve vannak, kik jövedelmeik szerint 3 osztályban soroztatván, az első osztálybeliek 21, a második osztálybeliek 14, a harmadik osztálybeliek 7 forintot tartoznak évenként fizetni az intézet pénztárába, mind addig, mig az országos gzámintézet jelen szervezetében fennáll, vagyis mig ott a belépési járúlék 10%-nál, az évi tagsági dij 2 és ½%-nál több nem lesz Azonban ezen idő alatt is, ha a lelkészi jövedelem változás alá esik, akár leszáll, akár emelkedik, úgy mint eddig 5 évi cziklusonként, — mely legközelebb 1897. január 1-én beáll — új osztályozásnak lesz helye és pedig úgy, hogy *az osztályozás alapjául mindég azon összeg szolgál, melyben a lelkészi jövedelem az országos lelkészi gyámintézethez való járúlás tekintetéből, annak választmánya által hivatalosan megállapittatott* s ezen alapon :

600 frtig terjedő jövedelem után 7 frt.,
600 - 900 „ „ „ „ 14 „
900 „ „ „ „ 21 „

lesz kiróva egyházmegyénk gyámintézete javára esedékes tagsági dijul.

Gyámintézetünk azon tagjai helyett, kik 1896 szeptember 1-je előtt lettek egyházmegyénk valamelyik egyházában rendes lelkészül alkalmazva és a *hivatolt időig itt szolgálnak*, — az országos lelkészi gyámintézet pénztárába a fizetendőket, tehát a belépési járúlékot és az évi tagsági dijat, egyházmegyénk gyámintézetének pénztára a sajátjából fedezi, *mind addig, mig az egyházmegye területén szolgálnak.*

3. § Azok a lelkészek, kik 1896. szeptember 1-től fogva választatnak meg egyházmegyénk valamelyik egyházába rendes lelkészül és mint ilyenek egyházhatósági megerősitést nyernek, mint új tagok egyházmegyénk gyámintézetébe *önkéntesen* beléphetnek, ha kötelezik magukat arra, hogy hivataloskodásuk első 5 (öt) évében lelkészi javadalmuk 6%-át (hat), azután pedig állandóan 3 (három) %-át fizetik gyámintézetünk pénztárába; melyért viszonzásul ezen pénztár az új tagok helyett az országos gyámintézetnél úgy a belépési járúlék, mint az évi tagsági dij fizetését teljesiti.

Ha pedig valamely új tag 5 (öt) évnél hamarább halna el, amennyiben az első 5 évről esedékes tagdij — a lelkészi javadalom évi 6%-a — elhalálozásuk miatt még be nem fizettetett volna gyámintézetünk pénztárába: az abból még hiányzó összeg özvegyeik — esetleg árváik — évi gyámdij osztalékából 4 (négy) év alatt egyenlő részletekben tartatik vissza.

4. §. Ha gyámintézetünk valamely régi tagja, azaz a ki 1896 szeptember 1-je előtt választatott meg egyházmegyénk valamelyik egyházába, akár más egyházmegyébe távozik mint lelkész, akár más életpályára lép át: mint *önkéntes tag* a gyámintézethez való jogosultságát fenntarthatja azon határozott kikötés mellett, hogy ezen szándékát viselt hivatala elhagyása alkalmával bejelenti a gyámintézeti választmánynak s az ez által az alapszabály értelmében meghatározott *tagsági dijat minden*

év október 1-ig befizetni köteles; mit is ha bármi okból elmúlasztana, és ezen mulasztását egyszeri hivatalos figyelmeztetés után 15 nap alatt helyre nem hozná, *ezen mulasztása által magát és örököseit a gyámintézeti jogosultságból kizárja.*

Az új tagok pedig — vagyis a kik 1896. szeptember 1-je után választatnak majd meg egyházmegyénk valamely egyházába — ha más egyházmegyébe vagy más életpályára lépnek: *egyházmegyénk gyámintézetének tagjai tovább nem lehetnek és semmiféle visszafizetést vagy kárpótlást nem követelhetnek.*

5. §. Jövedelmi forrást képeznek továbbá az egyházak s buzgó érdeklődők alapitványai, évi járulékai, valamint az egyházmegyei gyűlés által e czélra engedélyezett nagypénteki perselypénz évenként, s végre a gyámintézeti tőke szaporúléka.

IV. Gyámdij-osztalék.

6. § Tekintet nélkül arra, hogy a gyámintézet tagjai minő osztályzat szerint fizették részvény-dijaikat, *családjuk egyenlő gyámdij-osztalékban részesül.*

7. §. A gyámintézeti választmány gondoskodik arról, hogy a gyámdijra jogosult özvegyek és árvák osztaléka, továbbá az országos gyámintézetnél a tagok után kirótt belépési járulék és évi tagsági dij a meghatározott időben kifizettessék.

Ha az első 3 esztendőben (1896., 1897., 1898.) az özvegyek és árvák 5 évi időtartamra 55 frtban megállapitott évi $^1/_4$ osztaléka és a tagok után az országos gyámintézetbe fizetendő belépési járulék és évi tagsági dij a tiszta jövedelemből ki nem telnék: *feljogosittatik a választmány, hogy a hiányzó összeget a tőkéből fedezze.*

Ha pedig 3 év után, akár a kamatláb leszállása, akár bármely más körülmény miatt a gyámintézet kötelezett terhei a tiszta jövedelemből fedezhetők nem lennének: a hiányzó összeget a régi tagok — vagyis a kik 1896 szep. 1. előtt lettek megválasztva egyházmegyénk valamelyik egyházába — fizetik az országos gyámintézeti választmány által meghatározott lelkészi javadalmaik arányában, mely szerint azt gyámintézetünk választmánya évenként kirórja. De ezen pótkivetés az eddig fizetett 7, 14, 21 forinttal együtt a lelkészi javadalom 2 és $^1/_2$ %-ánál magasabb nem lehet.

A kötelezett terhek kifizetése után a tiszta jövedelemből fennmaradó összeg mindenkor a tőkéhez csatolandó.

A gyámdij kiosztásánál:

a) oly tag özvegyét, ki 15 vagy több éven át fizetett részvény-dijat $^4/_4$ (négynegyedrész),

b) oly tag özvegyét, ki 10—15 évig fizetett részvény-dijat $^3/_4$ (háromnegyedrész),

c) oly tag özvegyét, ki 10 éven alul fizetett részvény-dijat $^3/_4$ (két-negyedrész) illeti

8. §. A nyomor vagy más szerencsétlenség által hivatalképtelenné vált lelkész, családjával együtt az esedékes gyámdij-osztalékot húzza, ha azonban később olyan hivatalba lép, melynek jövedelme egy harmadik osztályu lelkészség középértékére 500 frtra tehető, gyámdij-osztalékban többé nem részesülhet, de családja részére a részvénydij pontos fizetése által a gyámdij-osztalékot biztosithatja.

9. §. Ha valamelyik lelkész az egyházi biróság jogerőre emelkedett itélete által mozdittatik el hivatalától, vagy önként mondott le arról, részvény-dijának pontos fizetése által családját a gyámintézet jótéteményében részesitheti.

10. §. Hogy mily arányban osztassék ki férj, nő s gyermekek közt a netaláni osztalék, azon esetben, ha férj és nő együtt nem élnek, erről az egyházmegyei gyülés — a gyámintézeti választmány meghallgatásával — esetről-esetre intézkedik.

11. §. Minden árva az anyát illető gyámdij-osztalék $^1/_4$-ét kapja, úgy azonban, hogy az árvákat illető összes gyámdij osztalék *egy egész részletnél többet nem tehet.* Azon esetben, ha az anya férjhez megy, az árvák az esedékes gyámdij-osztalékban tovább is részesülnek.

12. §. Ha *egyedül csak árvák* maradnak:

a) egy árva fél,

b) két árva egy egész részlet,

c) két árván felül mindenik árva egynegyed gyámdij-osztalékban részesül.

13. § A gyámdij-osztalék folyóvá tétetik a csonka év elteltével; megszünik pedig:

1-ször az özvegyre nézve:

a) ha férjhez megy,

b) ha meghal;

2-szor az árvákra nézve:

a) ha a segélyezésre kitüzött határidő letelik, mely is a fiárvák közül, a tanulókra a 20-dik, a többiekre nézve nemi különbség nélkül a 18-dik év eltelte; kivételt tesz a nőknél a férjhez menetel, mi a segélyezést előbb is azonnal megszünteti,

b) ha meghalnak.

14. §. A nyomorult árváknak vagy elmebetegeknek rendes időn tul — s minő arányban való segélyezése felett, a lelkész-gyámintézeti választmány meghallgatásával, — az egyházmegyei közgyülés intézkedik.

V. Kezelés.

15. §. A gyámintézet ügyeit egy 7 tagu választmány, melynek az esperes hivatalból tagja és egy pénztárnok vezeti, ki is évi fizetésül 200 frtot és irodai átalányul 10 frtot nyer.

16. §. *Mind a választmányt, mind a pénztárnokot* a gyámintézeti tagok, az esperesi hivatalhoz beküldött szavazatok általános többségével *10 évi időközre választják meg.* A választandók — a pénztárnokot kivéve, ki mindig csakis *tényleges szolgálatban működő lelkész lehet* — egyházi vagy polgári állásukra való tekintet nélkül választatnak. A választmány elnököt, számvevőt s jegyzőt saját kebeléből maga választ.

17. §. Mind a választmány, mind a pénztárnok intézkedéseiért köztörvényileg felelős.

18. §. A választmányi elnök, vagy akadályoztatása esetén a legidősebb választmányi tag képviseli a gyámintézetet általában, *így a hatóságok és bíróságok előtt is*, s hivja össze annak gyűléseit; és pedig deczember hónapban, a pénztári számadást megvizsgálni, annak alapján az osztalékot meghatározni; továbbá az évenként tartatni szokott tavaszi egyházmegyei gyűlést megelőzőleg az évi bevételek és kiadások egybevetése, a szükségelt utalványozások megtétele czéljából; — az elnök köteles a pénztár állásáról minden tavaszi egyházmegyei közgyűlés alkalmával jelentést tenni, a választmány végzésének érvényt szerezni s általában arra ügyelni, hogy a gyámintézet érdekei mindenütt védve s előmozditva legyenek.

19. §. A választmány kötelessége az elnök felhivására összejönni, a bevételi és kiadási utalványozásokat megtenni, a pénztári számadást felülvizsgálni, különösen a *kölcsönök elhelyezésére felelősség mellett ügyelni*, a gyámintézet alapszabályai megtartása felett őrködni s általában a gyámintézet jólétét munkálni.

20. §. A pénztárnok kötelessége nyugták és ellennyugták mellett rendszeres számadást vezetni, azt évnegyedenként a számvevő elé, félévenként a választmány felülvizsgálása alá terjeszteni, a hozzá beküldött *kötvényeket őrizni*, a hátrálékokat kimutatni, a hátrálékosokat fizetésre felszólitani s nem fizetés esetén a választmány elé terjeszteni, a gyámdij-osztalékot a választmány utalványára pontosan kifizetni, mit azonban a segélyezés végett nála jelentkező özvegyeknél csakis életbenlételt s özvegységet, az árváknál pedig életbenlételt igazoló bizonyitvány — a keresztlevél egyszermindenkorra megszereztetvén — előmutatása mellett tehet.

A kötvényeket a gyámintézeti választmány utalványára a gyámintézeti ügyész állitja ki, betábláztatja és a pénztárnokhoz megőrzés végett eljuttatja.

Tartozik a pénztárnok rendes pénztári naplót vezetni, a bevétel s kiadás pontos kimutatására; — továbbá egy követelési könyvet, melyben az adósok részére külön lap nyitandó a tartozás, kamat, ezek törlesztése bejegyzésére.

21. §. A számvevő tartozik a pénztár kezelését őrködő figyelemmel kisérni, annak állásáról legalább évnegyedenként tudomást szerezni, a számadást a választmányi ülések előtt megvizsgálni s arra

vonatkozó jelentését a számadással, hátrálékok kimutatásával együtt a választmány elé terjeszteni.

22. §. A választmányi jegyző kötelessége ugy az ülésekről, mint a pénztárra vonatkozó beadványokról rendszeres jegyzőkönyvet vezetni.

23 §. Az évi tagsági díjak minden év okt. 15-ig a gyámintézeti pénztárnoknál lefizetendők, igazolásul vagy a pénztárnok nyugtája, vagy a postai vevények szolgálván. A ki tagsági díját a jelzett napig le nem fizeti: annak tartozása után 8% késedelmi kamat számittatik fel. Ha pedig valamely tag részvénydíját és annak kamatját *egyszeri felszólitás után* 6 (hat) hónap alatt sem fizetné be: *az egyházmegyénk gyámintézetéhez való jogosultságit elveszíti minden viszonkövetelés nélkül.*

VI. Kölcsönzés.

24. § A gyámintézeti tőkének gyümölcsözés végett való elhelyezése csakis a választmány utalványozása mellett történhetik, a választmányt illetvén ugy a kamatlábnak, mint a szerződés szövegének megállapitása.

25. §. Kölcsön nyerésre megkivántatik az irásilag folyamodó vagyoni állapotának hiteles kimutatása, és ha elegendő fekvősége nem volna, két — teljes biztosságot nyujtó — kezes állitása, kiknek birtokbizonylata is melléklendő.

26. §. A hiteltelekkönyvi bizonylattal igazolt ingatlanra is csak elsőségi betáblázás mellett adatik kölcsön az állami egyenes adó *ötvenszeres* értékéig. Szőlő – mint a melynek értéke ingadozó — biztositékul el nem fogadtatik, épületekre nézve *tűzbiztositás* mulhatlanul szükséges.

27. §. Lelkészeknek magok és nejök aláirása és két, a gyámpénztárba nem adós lelkész kezessége mellett adható kölcsön, és pedig az első osztályuaknak 300; a második osztályuaknak 200; a harmadik osztályuaknak 100 frt erejéig. azon világos kikötéssel, hogy a tőkét évenként $^1/_{10}$-ed részletben törleszteni tartoznak; a törlesztés egyszeri elmulasztása után, a tőke azonnal felmondatik és törvényes uton behajtatik.

Tartozó lelkész elhalálozása esetén, *a kötvényt aláirt özvegynek, sőt az árváknak évi gyámdij osztalékából is a törlesztésre szükségelt összeg letartóztatható.*

28. §. Egyházaknak, az egyháztanács jegyzőkönyvi határozatának a kérvényhez csatolasa mellett adható kölcsön, ugy azonban, hogy a pénzfelvételkor kiállitandó *kötvényt a presbyterek, legalább felerészben, egymásért való kölcsönös jótállás mellett aláirják*, itt is megtartatván az évenkénti $^1/_{10}$-ed tőketörlesztés.

29. §. Ha biztosan ki nem kölcsönözhető összeg marad a pénztárban az 100 frton felül, takarékpénztárba helyeztetik el.

30. § A kölcsönt nyerők kötelezetnek a felvett összeg félévi ka-

matjait *előre* kifizetni, és pedig első izben a pénzfelvételkor, azután mindig a félév első havában, mit is, ha bármi okból elmulasztanának, 8% késedelmi kamatot fizetni kötelesek, ki a kamatfizetést félévig nem teljesiti annak a tőke is felmondatik s az rajta kamataival és költségeivel együtt, peres uton behajtatik.

31. § A kölcsönösszegnek évenkénti 20% törlesztése nem gyámintézeti tagtól is elfogadtatik.

32. §. A tőke visszafizetése 6 havi előleges felmondás után történhetik, ha azonban a kölcsönvevő előbb, mint a felmondási határidő eltelnék, akarná a tőkét lefizetni, ezt 3 havi kamat lefizetése mellett teheti, és olyan időben, a midőn pénzválságra gondolni sem lehet.

33. §. A gyámintézeti alapszabályok 10 évenként, vagy ha a tagok $^2/_3$-ad része kivánná, a 10 éven belül is átvizsgálandók, s szükség esetén módositandók, s a netalán módositott pontok tudomás és megerősités végett az egyházmegyei közgyülésre felterjesztendők.

54. Beterjesztetett az esperesi hivatal által továbbitott hivatalos pénzekről összeállitott következő számadás:

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

Van szerencsém jelenteni, hogy egyházmegyénk utóbbi közgyülése óta a következő hivatalos pénzeket továbbitottam:

Sorszám	Idő		Okmány száma	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
	hó	nap			frt	kr	frt	kr
	1896							
1	április	23	225	Szemlaki egyház segélye debreczeni főiskolának	5	—	—	—
2	május	4	225	Szemlaki egyház segélye beküldetett		—	5	—
3	„	20	253	1896-ik évről missiói állandó segély	850	—		—
4	„	22	261	1896-dik évről missiói segély r.-lippai körlelkésznek		—	300	—
5	„	22	261/1	1896-ik évről missiói segély erdőhegyi körlelkésznek		—	150	—
6	„	25	261/2	1896-ik évről missiói segély boros-sebesi lelkésznek		—	300	—
7	junius	21	261/3	1896-dik évről missiói segély radna-lippai körlelkésznek		—	100	—
				Átvitel:	855	—	855	—

Sorszám	Idő: hó	Idő: nap	Okmány száma	Megnevezés	Bevétel: frt	Bevétel: kr	Kiadás: frt	Kiadás: kr
	1896			Áthozat:	855	—	855	—
8	junius	13	283	1896-ik évről rendkivüli államsegély	350	—	—	—
9	„	15	284	Rendkivüli államsegély m.-gyoroki lelkésznek	—	—	50	—
10	„	16	284/1	Rendkivüli államsegély szakálli lelkésznek	—	—	50	—
11	„	17	284/2	Rendkivüli államsegély b.-ujlaki lelkésznek	—	—	50	—
12	„	18	284/3	Rendkivüli államsegély feketetóti lelkésznek	—	—	50	—
13	„	18	284/4	Rendkivüli államsegély bél zerindi lelkésznek	—	—	50	—
14	„	19	284/5	Rendkivüli államsegély sonkolyosi lelkésznek	—	—	50	—
15	„	20	284/6	Rendkivüli államsegély k.-apáti lelkésznek	—	—	50	—
16	„	24	307	1896-ik évről tőkesegély lelkészi javadalom felsegélésére	245	—		—
17	„	24	308	Tőkesegély ménes-gyoroki lelkésznek	—	—	70	—
18	„	25	308/1	Tőkesegély sonkolyosi lelkésznek	—	—	70	—
19	„	25	308/2	„ szakáli „	—	—	35	—
20	„	26	308/3	„ bél-zerindi „	—	—	21	—
21	julius	1	308/4	„ f.-tóti „	—	—	49	—
22	junius	24	298	1896 évről közalapi ideigl. segély	420	—	—	—
23	„	24	102	Közalapi segély csermői lelkésztanitónak	—	—	40	—
24	„	24	302/1	Közalapi segély m. gyoroki egyháznak	—	—	150	—
25	„	25	302/2	Közalapi segély nyégerfalai egyháznak	—	—	50	—
26	„	24	302/3	Közalapi segély pankotai egyháznak	—	—	80	—
27	„	24	302/4	Közalapi segély pankotai lelkésznek	—	—	50	—
				Átvitel:	1870	—	1820	—

Sorszám	Idő		Okmány száma	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
	hó	nap			frt	kr	frt	kr
	1896			Áthozat:	1670	—	1820	—
28	junius	27	302/5	Közalapi segély szintyei s.-lelkésztanitónak	—	—	50	—
29	julius	29	342	1896. évről rendes államsegély	983	—	—	—
30	aug.	2	348	1886 évről államsegélye megyei lelkészi gyámintézetnek	—	—	603	—
31	julius	11	356	1896-dik évről államsegélye m.-gyoroki lelkésznek	—	—	45	—
32	„	31	356/1	1896. évről államsegély csermői lelkésztanitónak	—	—	40	—
33	„	31	356/2	1896. évről államsegély f.-tóti lelkésznek	—	—	45	—
34	aug.	3	356/3	1896. évről államsegély sonkolyosi lelkésznek	—	—	45	—
35	„	3	356/4	1896. évről államsegély jánosfalvai tanitónak	—	—	30	—
36	„	3	356/5	1896. évről államsegély nyégerfalvai tanitónak		—	30	—
37	„	6	356/6	1896 évről államsegély belényesi lelkésznek vallástanitásért	—	—	40	—
38	„	4	356/7	1896. évről államsegély szakáli lelkésznek	—	—	45	—
39	„	5	356/8	1896. évről államsegély kis-házai tanitónak	—	—	30	—
40	„	5	356/9	1896. évről államsegéla széplaki tanitónak	—	—	30	—
				Összesen:	2853	—	2853	—

Tiszteletem kifejezésével vagyok
Nagyszalontán, 1896. auguszt. 10.

Széll Kálmán s. k.
ev. ref. esperes.

Egyházmegyénk közgyűlése ezen számadás megvizsgálására Bagdi János és Kolumbán Áron közgyűlési tagokat kérte fel, kik is megbízásuknak eleget téve, vizsgálatukról jelentésűket beterjesztik s igazolják, hogy az 1896. évi április hó 23-tól 1896. évi augusztus hó 10-ig terjedőleg vezetett számadást megvizsgálták a mellékelt nyugtákkal összehasonlitották s azt minden tételében a legpontosabban vezetettnek találták.

Küldöttség jelentése alapján egyházmegyénk közgyűlése a számadást megvizsgáltnak tekinti, jóváhagyja s esperesnek a szokásos fentartással — a felmentvényt megadja. Egyben a számadást egész terjedelmében jegyzőkönyvbe venni határozza s a vonatkozó iratokkal együtt levéltárba elhelyezni rendeli.

55. Előterjesztetett az egyházmegyei számvevőszék jelentése az egyházgondnoki azon számadások 1895. évi eredményéről, a mely számadások a tavaszi gyűlésből visszaadattak.

A számvevőszék elfogadott javaslatához képest a szakálli, n.-harsányi, tenkei, mező-sassi, erdő-hegyi, b.-böszörményi, kis-peregi, remetei, ágyai, belényesi, gyantai, bajji, ménes-gyoroki, vadászi gondnokok az 1895. évi számadás terhe alól felmentetnek.

A széplaki, m.-homorogi és a szintyei lelkészt és presbyteriumot pedig utasitja egyházmegyei közgyűlésünk, hogy tavaszi közgyűlésünkből pótlásra visszaadott számadásaikat folyó 1896. évi november hó 1-ig — az esperesi hivatalhoz — felelősség terhe mellett beterjesszék.

56. Fentebbi jelentéssel kapcsolatban esperes egy szomoru kötelességet teljesit, részvéttel jelenti a csak nem rég megválasztott számvevőszéki tag *Szathmáry Zsigmond* elhunytát s az igy megüresedett hely betöltését kéri, ajánlván ezen állásra Kovács Károly nagy-szalontai kir. járásbirót.

Egyházmegyénk közgyűlése Szathmáry Zsigmond buzgó egyháztag halála felett részvétének ad kifejezést s esperes javaslatához képest a számvevőszék tagjává *Kovács Károly* nagy-szalontai kir. járásbirót megválasztja.

Egyben a számvevőszéket a megalakulásra felhivja.

57. A cserméi leányegyház arra kér engedélyt, hogy *anyaegyházzá alakulhasson.*

E czélból a felügyelő lelkész útján beterjeszti a presbyterium és egyházközségi közgyűlés vonatkozó határozatát és a lelkészi dijlevelet, mely szerint a lelkészi javadalom 630 forintra megyen.

Ugyanezen alkalommal a vadászi lelkész – mint a cserméi leányegyház felügyelő lelkésze, a vadászi egyház eddigi fiók-egyházaira vonatkozólag inditványozza: hogy Seprős, Barakony és Somoskeszi az önállóvá alakuló cserméi egyházhoz csatoltassanak, mert Csermőhöz vannak legközelebb A Tisza-major, mely Vadásztól számitva a Körözsön túl van, jóllehet polgárilag Vadászhoz tartozik, de mert Vadásztól nehéz a közlekedés: csatoltassék Erdő-Gyarakhoz, mert ehhez sokkal kö-

zelebb van, a közlekedés is könnyebb, épen ezért a tiszamajori iskola felügyelete már eddig is az erdő-gyaraki lelkészre bizatott. Vadásznak pedig még igy is megmaradnak fiók-egyházaiul: Talpas, Apáti, Simonyifalva és a körözs-majori puszták.

Egyházmegyénk közgyűlése *örömmel veszi tudmásul*, hogy a cserméi ev. ref. leányegyház, miután czélszerü és diszes templomát felépitette; iskoláját felszerelte, *önállóvá akar lenni.* A hivek buzgóságától, odaadó hazafias magukviseletétől függ, hogy ezen idegen nemzetiségek áramlatától körülvett kis egyház a mustármag példája szerint meggyökeresedjék, súdárba szökjék, lombot hozzon, szép virágot és hasznos gyümölcsöt teremjen Midőn tehát közgyűlésünk az egyházi törvény 41. § g. pontja értelmében, *a cserméi egyházat egyházmegyénk önálló egyházainak sorába iktatja*; midőn az önállósággal együttjáró *minden jogok gyakorlására felhatalmazza:* egyszersmind elvárja tőle, hogy *az önállósággal együtt járó anyagi és erkölcsi kötelességeket is hűségesen és odaadó pontossággal teljesiti.*

A cserméi lelkésztanitói dijlevelet az egyházi törvény 41. §. h) pontja értelmében közgyülésünk a maga részéről jóváhagyja.

A fiók-egyházakra vonatkozólag a vadászi lelkész kellően megokolt inditványát közgyűlésünk elfogadja és igy :

a) Seprős, Barakony és Somoskeszi *Csermőhöz* —

b) Tiszamajor *Erdő Gyarakhoz* —

c) Talpas, Apáti, Simonyifalva és a körözsmajori puszták *Vadászhoz tartoznak ezután egyházi közigazgatás szempontjából.*

Ezen végzést az egyházi törvény 50. §. n) és o) pontjában foglalt intézkedés értelmében, közgyűlésünk a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlésre végső megerősités végett *pártolólag* terjeszti fel, hogy egyrészről Csermő — fiók egyházaival együtt — az egyházkerületen is az anyaegyházak közé számittassék, az önálló egyházakat megillető jogokkal és kötelességekkel egyült; másrészről, hogy a cserméi lelkész-tanitói dijlevél a kerületi közgyűlés jóváhagyásával is megerősittessék.

58. Szentleányfalvai lelkész és gondnok 123/896. szám alatt beterjesztik a presbyterium és egyházközségi közgyűlés 1896. évi august. hó 9-én tartott gyűléséből hozott határozatait.

A szentleányfalvai templom, mely 18 évvel ezelőtt épittetett, roskadozó állapotban van, a közbiztonságot veszélyezteti, éppen azért az bezáratott.

A szentleányfalvai presbyterium és egyházközségi közgyűlés a templom teljes lebontását, ujra leendő épitését elhatározta, tervet, költségvetést készittetett Veres Károly egyházmegyei szakértő által.

Bemutatják a tervet, költségvetést, melyet elfogadtak azzal a módositással, hogy a mostani templomot közmunkával maguk bontják le, az alapásást közmunkával végzik, a padlózást egyelőre mellőzik.

Kérik a terv és költségvetés jóváhagyását, 500 forint épitési költségnek rendkivüli adó alakjában még a folyó évben való kivetésére vonatkozó engedélyt, kérnek felhatalmazást arra, hogy a közalaptól segélyt kérhessenek, Arad megye és város területén segélyt gyüjthessenek s végül a fedezetlenül maradt összegnek 1897-ik évben rendkivüli adó alakjábani kivetésére az engedélyt és pedig az egyházi tagokra, egyházi adó arányában

A tervszerinti épités egész költsége 4519 forint 98 krajczárt képvisel.

Egyházmegyénk közgyűlése a bemutatott tervet és költségvetést jóváhagyja.

Megerősiti a presbyterium és egyházközségi közgyűlés azon határozatait, hogy az épitési költségből 500 forintot a folyó évre, s a hiányzó összegből, a mennyit az egyházi tagok elviselhetnek, a jövő 1897-ik évre az egyházi adó arányában, rendkivüli adó — templomépitési költség — fejében kivethessenek s a kivetett adót behajthassák.

Figyelmezteti azért a presbyteriumot, hogy az adókivetésnél az egyháztagok adóképességét is figyelembe vegye s a szükségletet több évre felosztva vesse ki.

Éppen azért a tervezett épitkezést csak akkor hagyja jóvá, ha a presbyterium, illetőleg egyházközség a megfelelő fedezetet kimutatja.

Hogy a nehéz helyzetben lévő egyházközség a templom épitésére Arad város és Arad megye terűletén segélyt gyüjtsön, és hogy a közalapi végrehajtó-bizottságtól a templom épitésére segélyt kérjen, egyházmegyénk közgyűlése ebbe nemcsak beleegyezik, de a maga részéről arra fog törekedni, hogy a közalapból a lehető legmagasabb segélyt nyerje meg.

59. A ménes-gyoroki lelkész, a presbyterium és egyházközségi közgyűlés vonatkozó határozatainak beterjesztése mellett arra kér engedélyt, hogy a lelkészi fizetés hátralékának letörlesztésére s a mulhatatlanul szükséges épület javitások költségeinek fedezhetése czéljából vehessen fel 300 forintot kölcsönül azon elidegenithetetlen alaptőke természetü pénzből, mely az ócska iskola eladásakor a ménes-gyoroki egyház tulajdona lett s az aradi első takarékpénztárban van elhelyezve.

Ezen 300 forint kölcsönt 10 évi törlesztés mellett oly módon szándékozik lerövni a kölcsönvevő egyház, hogy az 1897-ik évtől fogva 1906-ig bezárólag — minden évben 30 forintot teszen vissza a takarékpénztárba.

Egyházmegyénk közgyűlése engedélyt ad arra, hogy a ménes-gyoroki egyház a jelzett czélokra a maga elidegenithetetlen tulajdonát kölcsön gyanánt felhasználhassa, de szigorú kötelességévé teszi az egyháznak, 1897-ik év január 1-től 20 féléven keresztül, minden január és julius 1-só napját megelőzőleg legalább egy héttel, 15 forintot (Tizenöt frt) betét gyanánt helyezzen el a takarékpénztárban, *s erről a kúrátori számadással kapcsolatban jelentését a számvevő székhez terjesze be.* Egyszersmind közgyűlésünk a törvényszerü egyházlátogatóságot felkéri, hogy figyelmét ezen ügy megvizsgálására mindaddig terjessze ki, mig a most engedélyezett kölcsönt a ménes-gyoroki egyház teljesen le nem törleszti.

60. A gyantai lelkész és kúrátor a gyantai egyház nevében ujabb pótadó kivetésének engedélyezéséért folyamodik; mert templomuk kijavitására a 66—1895. számú egyházmegyei végzésben 1963 forint 40 krajczár pótadó kivetése engedélyeztetett, holott templomuk kijavitása 3 ezer forintba került, s ezen összeget — a közgyűlés által utólagosan már jóváhagyott esperesi engedély alapján felvett 1200 forint tararékpénztári kölcsön segélyével már ki is fizették az épitő vállalkozónak.

Az új kivetés kulcsát most még nem terjeszthetik be, de rövid idő alatt elkészitvén: az esperesi hivatalhoz eljuttatják.

Egyházmegyénk közgyűlése megadja az engedélyt arra a gyantai egyháznak, hogy azon 1200 forint takarékpénztári kölcsön letörlesztése czéljából, — mely kölcsön a templomjavitás költségeinek kifizetésére használtatott fel, — a jövő 1897-ik év folyamán újabb pótadót vessen ki, még pedig ugyan azon kulcs alkalmazásával, mely szerint a 66—1895. sz. egyházmegyei végzésben engedélyezett kölcsönt kirótták.

Ez alkalommal közgyűlésünk engedélyezi, hogy minden eddigi egyházi adó gyanánt szedett liter búza után 13 krajczár, (azaz tizenhárom krajczár) vettessék ki s az igy bejövő összegből (9817×13) a felvett kölcsön időközi kamatja is törleszthető lesz.

De kötelességévé teszi közgyűlésünk a gyantai presbyteriumnak hogy a kirovást jó idejében tegye meg, *s arról a hiveket kellő felvilágositás mellett értesitse.* A kivetett pótadót beszedni s rendeltetése czéljára forditani presbyterium tartsa állásából folyó elengedhetetlen kötelességének.

Egyházmegyei közgyűlésünk ezen határozata — minthogy ellene senki sem fellebbezett – az egyházi törvény 253. §-sa értelmében *végérvényes.*

61. Borossebesi lelkész és gondnok beterjesztik a presbyterium és egyházközségi közgyűlés azon határozatait, mely mellett az egyház tulajdonát tevő 17. számú házat újabb 6 évre bérbe adják, beterjesztik a megkötött bérleti szerződést, úgy az 1897. április hó 30-án lejáró szintén 6 (hat) évre kötött bérszerződést

Az újabb bérleti feltételek annyival kedvezőbbek, hogy a bérlő nem csak a közönséges jókarban tartást vállalja el, de kötelezi magát az épület fedélzetén kivül, annak minden részét, ajtóit, ablakait, padozatát ujjá alakitani, falazatát kivül-belől kijavittatni

A bérlő azonban kiköti, hogy ha az épület 1903. évi május hó 1-től kezdve továbbra is bérbe adatnék, neki a mostani bérösszeg 240 forint mellett továbbra is elsőbbsége legyen.

Egyházmegyénk közgyűlése *ezen bérleti szerződést azzal hagyja jóvá*, hogy az 1903. évi april hó 30 tól kezdve a *bérlő elsőbbségét nem biztositja*; ez ugyanis oly hosszú idő, a mely idő alatt az ingatlanok értéke s a bérviszonyok tekintetében Borossebésen is nagyobb változás állhat be.

62. A beregi egyházmegye 18—1896. sz. végzését — melyben azt kéri, hogy az egyházkerületi jegyzőkönyvek tárgymutatójának kiadási költségeit jövőre az egyházkerület saját pénztárából fedezze, tekintettel az egyházak sok oldalú kiadásaira, —

egyházmegyénk tudomásul veszi, s fölötte napi rendre tér.

63. A szathmári ev. ref. egyházmegye a tiszántuli ev. ref. egyházkerület folyó évi májusi közgyűlésének azon határozatát, mely szerint a szathmári ev. ref. egyházmegye beteg esperese Szarka Boldizsár helyett az egyházmegye közgyűlése által helyettes esperesül alkalmazott Biky Károly tanácsbirót az egyházkerületi közgyűlés alkotó tagjai közzé fel nem vette, magára nézve mélyen sértőnek találván, folyó évi junius hó 15-én tartott rendkivüli közgyűléséből a kerület ezen sérelmes bánásmódja ellen orvoslásszerzés végett felir a jobban értesülendő kerülethez, szorgalmazva, hogy:

1. tiszántuli egyházkerületünk ide vonatkozó májusi határozatát mellőzve, fennálló jogszokásunknak egészen megfelelő ujabb határozatot hozzon, továbbá:

2. Mondja ki, mikép a nem mulékony, de huzamosb ideig tartó betegség esetén helyettesitő esperes a fennálló jogszokás és a gyakorlati szükséglet követelő erejénél fogva, szint oly jog- és hatáskörrel

tagja az egyházkerületi közgyűlésnek, mint a minő az egyházi törvények 161. §-ának b) pontja alapján a rendes esperes, avagy a halál esetén helyettesitő esperes is.

Egyszersmind ezen feliratot a magyarországi ev. ref. egyházkerületekhez és egyházmegyékhez szózatként megküldvén, felkéri őket, hogy a szatmári ev. ref. egyházmegye sérelmét tegyék magukévá és tanácskozásuk tárgyává, s addig is, mig törvényt hozó zsinatunk összeülhetne, közgyűléseiken sürgessenek oly határozott megállapodást, mely a szathmári egyházmegye sérelmét okozó elbánáshoz hasonló szándéklatok keresztül vitelét lehetetlenné tegye.

Mivel egyfelől a tiszántuli ev. ref. egyházkerület közgyülése ezen ügy érdemében már jogerős határozatot hozott, a melynek felül birálása az egyházi törvény és joggyakorlatunk értelmében az egyházmegyék hatáskörén kivül esik, mivel másfelől a szathmári ev. ref. egyházmegye esperese Szarka Boldizsár időközben az esperességről lemondott *s igy ezen. ügy tárgytalanná vált, a felett egyházmegyénk közgyűlése napi rendre tér.*

Ezen alkalmat felhasználja egyházmegyénk közgyülése, hogy kifejezést adjon ama meggyőződésének, hogy az egyházi törvényeknek az esperesi helyettesitésre vonatkozó része hézagos, hogy az kiegészitést kiván. Ezen kiegészitést azonban a presbyteriumok jogkörének teljes fentartásával óhajtja, a presbyteriumok jogköre a törvény módositása esetén sem szenvedhet csorbulást.

Jelen határozat a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléssel közlendő.

64. Nagyszalontai ev. ref. presbyterium 24—95. szám alatt beterjeszti a néhai Kajtor Miklós hagyománya tárgyában Kajtor Juliánna férjezett Tóth Jánosné kérvényére hozott határozatot a néh. Kajtor Miklós végrendelete, a hagyatéki bíróság és a tkvi hatóság végzése kapcsán.

Tóth Jánosné Kajtor Juliánna a szalontai ev. ref. egyház részére 75 frtot ajánlott, hogy ezen egyház a néhai Kajtor Miklós végrendeletén alapuló utóöröklési jogáról, — mely utóöröklési jog akkor nyerne érvényt, ha Tóth Jánosné Kajtor Juliánna örökösök nélkül halna el, — mondjon le.

Azon ingatlanok, a melyekre a nagyszalontai kir. járásbiróság a szalontai ev. ref. egyház utóöröklési jogát megállapitotta — 500 frt leltári becsértéket képviselnek.

A presbyterium arra tekintettel, hogy az utóöröklés esete kizártnak látszik, az ajánlatot elfogadta — az utóöröklési jogról lemondott.

Egyházmegyénk közgyülése a presbyteriumi határozatban foglaltakat mindenekben magáévá teszi, a pres-

byterium beterjesztett végzését megerősiti és ezen határozat végleges megerősitése czéljából az összes ügyiratokat a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni határozza.

65. Egyházmegyénk tanitói segélyegyletének elnöke Varga Károly ágyai tanitó beterjeszti az egyesület pénztári számadását 1895 május 1-től 1896 május 1-ig terjedő időre vonatkozólag, mely pénztári számadás egyrészről a N.-Zerinden 1896 május 12-én tartott segélyegyleti választmányi ülés által, — másrészről a folyó 1896 május 15-én tartott segélyegyleti közgyűlés által részletesen átvizsgáltatott, helybenhagyatott és hitelesittetett. Számadó pénztárnok részére a felmentés megadatott.

A segélyegylet pénztőkéje 1896 május 1-ső napján: 21,955 forint 45 krajczár.

Tőke szaporodás a mult évben: 439 frt 05 kr.

Egy segélyrészlet: 38 frt 81 kr volt.

Segélyre fordittatott: 1235 frt 67 kr.

Tudomásul szolgál.

E jelentés a számadással együtt levéltárba tétetik.

66. Közalapi segélyt kérnek:

A b.-ujlaki egyház — épitkezési költségeinek fedezésére s ebből eredt adósságának törlesztésére 120 frt segélyt.

A ménes-gyoroki egyház — iskola épitésből származott adóssága törlesztésére s behajthatatlan egyházi adóhátrálékai leirásának fedezésére 400 frt segélyt.

A csermői leányegyház templom- és iskola-épitésből származott adóssága törlesztésére 100 frt segélyt.

A pankotai egyház épitésből fennmaradt adóssága törlesztésére 200 frt segélyt.

A szentleányfalvai egyház, templomépitésre 1600 frt segélyt.

Kócsa Károly pankotai lelkész, — ki a tanitói hivatal elkülönitése óta egyedül szerény lelkészi jövedelmére van utalva, — 100 frt segélyt kér a közalapból.

Egyházmegyénk közgyűlése, *a b.-ujlaki egyházat*, — melynek tagjai szegények s idegen felekezetek és nemzetiségek közt tartva fenn egyházukat, közelebb épitkezésből eredt adósságba is jutottak, — *120 forint közalapi segélyre*,

a ménes-gyoroki egyházat, — mely fontos missziói őrállomásán adóssági teherrel küzd, — *200 forint közalapi segélyre*,

a cserm̃i egyházat, — mely missziói hivatásának — idegen elemek közt gyönge anyagi erejével is előre haladva megfelel, — *100 frt közalapi segélyre*,

a pankotai egyházat, hogy idegen elemek közt megállhassa helyét s adóssági terhe apasztassék, *150 forint közalapi segélyre*,

a szentltányfalvai egyházat, — mely idegen elemek közt, szegény anyagi erővel azon kényszerhelyzetbe jutott, hogy templomát ujból kell épitenie, — *200 forint közalapi segélyre*,

Kócsa Károly pankotai lelkészt, ki ugy egyházának szegénysorsu tagjai közt, mint a gondja alá bizott szórványokban sikerrel működik, *100 frt közalapi segélyre melegen ajánlja.*

67. A szentleányfalvai egyház nehéz helyzetére tekintettel,

az egyház előljáróit jelen végzésben fölhivja egyházmegyénk közgyűlése, hogy kellőleg fölszerelt *tőkesegély kérvényt terjesszenek föl rendes uton a főtiszteletű és méltóságos konventhez.*

68. Hajdu Elek vadászi lelkésznek, Tóth István gyantai lelkésznek, valamint a szintyei leányegyháznak — Nagy Sándor felügyelő lelkész által beterjesztett — s a ref. segélyegylet segélye tárgyában egyházmegyénk közgyűléséhez intézett kérvényeit

a főtiszteletű egyházkerület ref. segélyegyleti választmányához, meleg ajánlata kiséretében terjeszti föl egyházmegyénk közgyűlése.

69. Greifenstein Henrik szemlaki tanitó, Halász Imre belényesi orgonista-tanitó, Hajnal Imre kis-peregi kántor-tanitó, Rózsa Ferencz ugrai leányiskola tanitó és Albert András köte-gyáni 3-dik iskola tanitója, részint az esperesi hivatalhoz már előzőleg beterjesztett, részint mellékletben bemutatott okleveleikre és szolgálati bizonyitványaikra hivatkozva, végleges megerősitést kérnek.

Folyamodó tanitók, okleveleik és szolgálati bizonyitványaik alapján, az egyházi törvények 431. §-sa értelmében s az 57—1892. számu egyházmegyei végzésre hivatkozással, tanitói hivatalukban véglegesen megerősittetnek.

70. Dobray Ferencz fenesi lelkész beterjesztí az ujonnan szervezett. fenesi leánytanitóság dijlevelét három példányban, kérvén annak megerősitését, egyszersmind annak kieszközlését, hogy ezen állomás 100 forint állandó állami segélyben részesittessék.

Egyházmegyénk közgyűlése a három példányban beterjesztett tanitói dijlevelet jóváhagyja s végleges megerősités végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyűléshez fölterjeszti; de miután mind a három példány 50 kros bélyeggel van ellátva, holott egy példányra ezek közül a II-dik fokozatu bélyegtábla szerint 1 frt 25 kros bélyeg teendő, odautasitja a fenesi presbyterium elnökségét, hogy a hozzá visszaküldött dijlevelek egyik példányát ekképen törvényszerüleg felbélyegezve, a másik két példánynyal együtt sürgősen terjessze be ujolag a nagytiszteletü esperesi hivatalhoz, hogy a főtiszteletü egyházkerületi közgyűléshez idejében fölterjeszthető legyen;

utasitja továbbá az egyház elnökségét, hogy a dijlevél alapján azonnal pályázatot hirdessen a leánytanitói állomás betöltésére;

s végül hivatkozva 28—1896. számu végzésére, fölhivja az egyház előljáróságát, hogy a tanitói állomás betöltése után terjessze be kellőleg fölszerelt kérvényét — állami segély nyerése végett — a vallás- és közoktatásügyi magas miniszteriumhoz.

71. Tóth István nagy-szalontai illetőségü, a debreczeni ev. ref főiskola VII. gymnasialis osztályát jó eredménynyel végzett tanuló a nagy-szalontai egyházmegye alapítványára felvételét kéri.

Egyházmegyénk közgyűlése az alapitványt már több év óta élvező Tóth Istvánt ujjolag fölveszi az alapitványra, ennek 1896—97. évi kamataí élvezetére feljogositja s erről a debreczeni főiskola főgymnasiumi igazgatóságát jelen határozatával értesiti.

72. Jelen gyűlés jegyzőkönyvének hitelesitésére

Széll Kálmán esperes elnöklete alatt, az illető jegyzők közbejöttével, dr. Balogh Elek és Böszörményi Lajos tanácsbirák felkéretnek.

Mindezen számokat hitelesitették Nagy-Szalontán aug. 22, 29 és szept. 10-ik napjain Széll Kálmán ev. ref. esperes, dr. Balogh Elek és Böszörményi Lajos tanácsbirák.

A 62, 66, 67, 68, 69, 70. számokat jegyzette *Nagy Imre lelkészi aljegyző.* Hitelesittetett 1896 augusztus 22.

A 49, 54, 55, 56, 58, 61, 63, 64, 71. számokat jegyzette *Hadházy Kálmán világi főjegyző.* Hitelesittetett 1896 szeptember 10.

A 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 57, 59, 60, 65, 72. számokat jegyzette *Balog Ambrus lelkészi főjegyző.* Hitelesittetett 1896 aug. 29.

A fenti számoknak az illető jegyzők egyszersmind előadói is voltak.

Jegyzőkönyv

mely felvétetett a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye 1896. aug. 19-ikén Nagy-Szalontán tartott birósági üléséről.

Jelenvoltak: Széll Kálmán esperes és Tisza Kálmán egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Balog Ambrus, Márk Ferencz, Nagy Imre, Böszörményi Lajos, Hajdu Elek lelkészi, Benedek László, dr. Balogh Elek, Tisza István világi tanácsbirák.

73. Széll Kálmán elnök felhivja bíróságunkat, hogy az egyházi törvények 383. §-a értelmében, az időszaki tanács tagjait válaszsza meg, mert az 1895 augusztus 29-én történt választás hatálya, egy év eltelvén, lejárt.

Bíróságunk a rendes elnökségen kivül az időszaki tanácsba megválasztja: rendes tagokul Balog Ambrus, dr. Balogh Elek, Benedek László, póttagokul Böszörményi Lajos, Nagy Imre, Tisza István tanácsbirákat.

Jegyzette: Sarkad 1896 augusztus 22-ik napján

Széll Kálmán,
esperes-elnök.

Balog Ambrus,
e. m. főjegyző.

Tárgymutató.

41. Gyűlési képviselők igazoltatnak. B. A.
45. Tanitótestület, megbizó levél mellett, 2 képviselőt küldhet. B.A.
46. Jelentés a meg nem jelenőkről. B. A.
47. A tanácskozás sorrendje megállapittatik. B. A.
48. ifj. Tisza Kálmán v. aljegyzővé választatik B. A.
49. Balog Ambrus lemondása a főjegyzőségről. H. K.
50. Esperesi jelentés a törvényszerü egyházlátogatásról. B A.
51. „ „ az elnökileg elintézett ügyekről. B. A.
52. „ „ a skontro ügyekről. B. A.
53. Egyházmegyénk lelkészi gyámintézetének alapszabálya. B. A.
54 Esperesi számadás a hivatalos pénzekről. H. K.
55. Számvevőszék jelentése H. K.
56. Kovács Károly számvevőszéki tag lesz. H. K.
57 A cserméi leányegyház anyaegyházzá alakul. B. A.
58. Szentleányfalvai egyház templomépitási ügye. H. K.
59 Ménesgyoroki egyház kölcsönügye. B. A.
60. A gyantai egyház újabb pótadója. B. A.
61. A borossebesi egyház bérházának ujabb kiadása. H. K.
62. Beregi egyházmegye inditványa a kerületi jegyzőkönyv tárgymutatójának ingyen adása iránt. N. I.
63. A szathmári egyházmegye felszólamlása kerületi sérelma ügyében, H. K.
64. A nagyszalontai egyház utóöröklési joga Kajtor Miklós hagyatéka iránt. H. K.
65. Jelentés az e. m. tanitó egyletről. B. A.
66. Közalapi segély kérvények N. I.
67. Szentleányfalvai egyház tőkesegélyért folyamodjék. N. I.
68. Ref. segélyegyleti kérvények. N. I.
69. Greifenstein Henrik szemlaki, Halász Imre belényesi, Hajnal Imre k.-peregi, Rózsa Ferencz ugrai, Albert András k.-gyáni tanitók állomásaikon megerősittetnek. N. I.
70. Fenesi tanitó dijlevelek és államsegély kérése. N. I.
71. Tóth István felvétele egyházmegyénk ösztöndijára. H. K.
72. Hitelesitő bizottság kinevezése. B. A.
73. Időszaki tanács megalakulása. B. A.